

Adolygiad Annibynnol o Gymwysterau yng Nghymru 2020

Materion i'r Adolygiad eu hystyried

Sgôp

- Beth yw pwrpas moesol system gymwysterau effeithiol?
- I ba raddau oedd tryloywder a chyfathrebu agored â rhanddeiliaid allweddol?
- Sut mae'r digwyddiadau diweddar wedi effeithio:
  - Hyder pobl ifanc yn y system addysg
  - Morâl Penaethiaid ac Athrawon
  - Ymddiriedaeth y proffesiwn yn LIC, CC a CBAC
- Sut mae, a sut bydd partneriaid unigol yn cael eu dwyn i gyfrif am ansawdd eu penderfyniadau, eu tryloywder a'u cyfathrebu?
- A yw rolau a chyfrifoldebau CC a CBAC wedi'u hegluro'n glir wrth benderfynu ar y cyfeiriad strategol ac yna gweithredu'r broses gymwysterau?
- Beth oedd y prosesau gwneud penderfyniadau a arweiniodd at ddisgrifio'r algorithm fel un teg a chadarn?
- Sut y gellir adfer ymddiriedaeth rhwng rhanddeiliaid allweddol, gan gynnwys pobl ifanc a'r cyhoedd, a CBAC, CC a LIC?
- Sut fydd hyn yn effeithio ar ddyfodol pobl ifanc i'r proffesiwn addysg?
- Pa gamau sydd angen eu rhoi ar waith i sicrhau nad yw'r sefyllfa hon yn codi eto?

Materion am y broses

- Pa asesiadau effaith a wnaed cyn penderfynu ar eu dewis o algorithm?
- Pa risgiau a adnabuwyd ar ôl penderfynu ar eu dewis o algorithm?
- Pwy wnaeth y penderfyniad terfynol, yn y pendraw, ar y dewis o algorithm a sut a phryd y cafodd hyn ei rannu â Llywodraeth Cymru?
- Pam na rannwyd yr algorithm ag ysgolion a rhanddeiliaid eraill cyn y diwrnod canlyniadau, neu cyn casglu'r data?
- Pam nad yw manylion pellach yr algorithm wedi'u rhannu â'r rhanddeiliaid hyd yma?
- Beth oedd pwrpas y graddau wedi'u hasesu gan ganolfan a threfn rancio y ganolfan, a sut defnyddiwyd y rhain?
- A oedd yr ymgynghoriad yn arweiniol ac nid yn agored? Pam oedd ffocws y broses ymgynghori mor gul?
- Petai manylion yr algorithm wedi'u rhannu adeg yr ymgynghori, a fyddid wedi cytuno bod safoni yn briodol ac i beidio â defnyddio graddau wedi'u hasesu gan ganolfan a threfn rancio canolfan?
- Pam na ymgynghorwyd â'r ysgolion oedd â graddau asesu gan ganolfan tra gwahanol i'r algorithm, a hynny er mwyn cael mwy o dystiolaeth fel yr addawyd yn wreiddiol cyn i'r canlyniadau fod yn derfynol?

- Mae'n ymddangos bod Cymwysterau Cymru wedi gwneud penderfyniad o flaen llaw oherwydd gwerthwyd lefel goddefiant o 3% yn ystod yr ymgynghoriad. Nid oedd y gwelliannau mewn canlyniadau Safon-U eleni yn ddim mwy na 2.9% (A*-A).
- A oedd gor-ddibyniaeth ar ddatblygu algorithm i sicrhau deilliannau oedd yn debyg iawn yn hytrach na sicrhau bod dysgwyr unigol a grwpiau o ddysgwyr yn cael eu trin yn deg ac yn cael eu graddau haeddiannol?
- Pam na wnaeth unrhyw swyddog o Gymwysterau Cymru, Llywodraeth Cymru na CBAC rannu bod unrhyw broblem efo'r canlyniadau a gynhyrchodd yr algorithm? Dyma rai o'r materion:
  - Ysgolion sydd yn gwella yn cael eu cosbi
  - Dysgwyr bregus yn cael eu hisraddio yn ormodol
  - Dysgwyr mewn ysgolion PYD isel â llwyddiant blaenorol yn cael eu gwobrwyo ar gais ysgolion â dysgwyr PYD uchel
  - Anwybyddu asesiadau canolfan yn ystod y broses
  - Graddau ddim yn cael eu dyfarnu i'r unigolion iawn (fel yr aseswyd gan yr ysgolion yn eu graddau wedi'u hasesu gan ganolfan a'u trefn rancio)
  - Amrywiad sylweddol o fewn pynciau, ac ar draws pynciau, nad oedd yn rhesymegol.
- Pam na brofwyd y model algorithm efo ystod o ysgolion i sicrhau nad y canlyniad fyddai'n cael ei adnabod, ond yn hytrach unigolion a grwpiau o ddysgwyr oedd mewn perygl o beidio â chael eu graddau?
- Pa wersi a ddysgwyd o lanast TGAU Saesneg laith yn 2019, ble gwelwyd yr un broblem yn codi ac yn cael ei hanwybyddu i raddau helaeth, a'i gweld fel problem ranbarthol yng Ngogledd Cymru? Cafodd y rheiny a safodd TGAU yn fuan fantais sylweddol dros y rheiny a safodd TGAU yn yr Haf.
- Pryd wnaeth CC roi gwybod i Pearson, cwmni yn gyfrifol am BTEC, bod angen newid eu proses?
- Pa dystiolaeth sydd yno i ddangos bod Cymwysterau Cymru yn bodloni angen y gyfundrefn yng Nghymru?

Ystyriaethau wrth symud ymlaen

- Sut rydym am adeiladu ymddiriedaeth yn ôl rhwng y cyhoedd, staff ysgolion, CBAC, CC a LIC?
- Sut fydd hyn yn effeithio ar ddyfodol pobl ifanc yn y proffesiwn addysg?
- Sut allwn ni sicrhau llinellau atebolrwydd clir a pha gamau sydd angen eu rhoi ar waith i sicrhau nad yw'r sefyllfa hon yn codi eto?
- A oes angen i ni ystyried disodli system safonol flynyddol sy'n capio cyflawniad, gyda phroses fwy cywir a thecach sy'n adlewyrchu cyflawniad pobl ifanc yng Nghymru yn gyfannol?